

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՋՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

___ Հայոց լեզվի և գրականության ___
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբույան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № __8__

«__23__» ___ հունվար ___ 2024 թ.

ՀԼԳ/մ -039- «ԲԱՌԱՊԱՇԱՐ: ԲԱՌԱՊԱՇԱՐԱՐՅԻՆ ՏԵՂԱՇԱՐԺԵՐԸ
ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅԵՐԵՆՈՒՄ» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	011401.00.7 Մասնագիտական մանկավարժություն /դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/
Կրթական ծրագիր՝	011401.19.7 Հայոց լեզու և գրականություն /դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/
Որակավորման աստիճան՝	մանկավարժության մագիստրոս /բակալավր, մագիստրատուրա/
Ամբիոն՝	Հայոց լեզվի և գրականության /ամբիոնի լրիվ անվանումը/
Ուսուցման ձևը՝	առկա /առկա, հեռակա/
Կուրս/կիսամյակ	1-ին, 2-րդ կիսամյակ
Դասախոս(ներ)՝	Պետրոսյան Լիլիթ /անուն, ազգանուն/
Էլ. Հասցե՝	lilitpetrosyano1977@mail.ru

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.1 Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.2 Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.3 Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
 - 14.1 Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
 - 14.2 Հարցաշար
 - 14.3 Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ.

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Բառապաշար: Բառապաշարային տեղաշարժերը ժամանակակից հայերենում»

դասընթացը կարևորվում է լեզվաբանության բնագավառում մասնագետների պատրաստման գործընթացում, ներառված է *011401.19.7 Հայոց լեզու և գրականություն* կրթական ծրագրի ուսումնական պլանում:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է.

- Նորաբանության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին:
- Նորաբանության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ:
- Նորաբանության, արդիական մեթոդների, լեզվական միավորների՝ բառերի կառուցվածքային, իմաստաբանական և ստուգաբանական առանձնահատկությունների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից:
- Լեզվի բառապաշարային խնդիրները վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են.

- Սովորեցնել նորաբանության՝ իբրև լեզվական միավորի, տեսական հիմքերը:
- Բացատրել նորաբանության ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունները:
- Ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները գործնական իրավիճակային խնդիրներով:
- Սովորեցնել ուսանողներին վերլուծել լեզվական միավորների՝ բառերի կառուցվածքային, իմաստաբանական և ստուգաբանական առանձնահատկությունները:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները.

«Բառապաշար: Բառապաշարային տեղաշարժերը ժամանակակից հայերենում» դասընթացին մասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը «Ժամանակակից հայոց լեզու. Բառագիտություն» դասընթացից:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և կոմպետենցիաները.

«Բառապաշար: Բառապաշարային տեղաշարժերը ժամանակակից հայերենում» դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողի ակնկալվող վերջնարդյունքներն են.

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

- իմանա ներածական գիտելիքներ նորաբանության՝ իբրև նոր լեզվական միավորի ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունները
- իմանա նորաբանության շրջանակներում կիրառվող արդիական մեթոդական հիմքները
- կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,
- տիրապետի լեզվական միավորի՝ բառերի կառուցվածքային, իմաստաբանական և ծագումնաբանական առանձնահատկություններին,
- կարողանա իրականացնել հետազոտական գործունեություն, ինքնուրույն վերլուծել լեզվական իրողությունները, կատարել ճիշտ եզրահանգումներ:

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կբերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա)Շնորհանրական կոմպետենցիաներ

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

ԳԿ1 վերլուծելու և սինթեզելու ունակություն,

Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝

ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն,

ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ,

ՀԳԿ3 սովորելու ունակություն,

ՀԳԿ8 ինքնուրույն աշխատելու ունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)

ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,

ԱԿ4 ցուցաբերել առարկայի ընդհանուր կառուցվածքի և առանձին մասերի միջև կապերի իմացություն,

ԱԿ6 կիրառել տվյալ առարկային բնորոշ մեթոդները,

ԱԿ11 տիրապետեն ինքնուրույն հետազոտության մեթոդներին և կարողանան մեկնաբանել հետազոտության արդյունքները,

ԱԿ14 տիրապետեն տվյալ մասնագիտական մակարդակում պահանջվող կոմպետենցիաներին:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³.

«Բառապաշար: Բառապաշարային տեղաշարժերը ժամանակակից հայերենում» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ/90ժամ

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել :

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	20
Գործնական աշխատանք	16
Ինքնուրույն աշխատանք	54
Ընդամենը	90
Ստուգման ձևը՝	Ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴ .

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային զրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:
 Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

⁴ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

⁵ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Գործարար խաղեր** – պայմանական իրավիճակներում սոցիալ-տնտեսական համակարգերի և մարդկանց մասնագիտական գործունեության կառավարման գործընթացների նմանակեղծային մոդելավորում՝ առաջացող հիմնախնդիրների ուսումնասիրման և լուծման նպատակով:
- **Նախագծերի մեթոդ** – ուսումնաճանաչողական, ստեղծագործական կամ խաղային համատեղ գործունեության տեսակ է, սովորող-գործընկերների միջև, որոնք ունեն ընդհանուր նպատակ և համաձայնեցված միջոցներ՝ ուղղված որևէ խնդրի լուծման կամ որոշակի արդյունքի ձևակերպման:
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:
- **Աշխատանքային տեսք** – նախատեսված է ուսանողների ինքնուրույն աշխատանքների համար և թույլ է տալիս գնահատել ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանն ուսանողների կողմից:
- **Զեկույց** – որևէ գիտական կամ հետազոտական թեմայի շուրջ կատարած եզրակացությունների, ստացած արդյունքների ներկայացում ուսանողի կողմից:

8. Դասավանդման մեթոդներն են՝ հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք:

9. Ուսումնառության մեթոդներն են՝ մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն, ալգորիթմների և հրահանգների կազմում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁶.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասախոսություն	սեմինար պարապրոնք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Բառապաշարի մասին գիտական քննարկումների վերլուծություն	4		1		6
2.	Հնաբանություններ և նորաբանություններ	2		1		8
3.	Նորաբանությունները՝ որպես կենդանի լեզվի բառապաշարային տեղաշարժի արտահայտչամիջոցներ	2		2		6
3.	Նորաբանությունների կառուցվածքային և ներքերականական առանձնահատկությունները	2		2		6
4.	Գիտական և գեղարվեստական նորաբանությունների ձևային և իմաստային համեմատություններ	2		2		6
5.	Հեղինակային նորաբանությունները հայերենի զարգացման տարբեր շրջաններում: Դիպվածային բառեր	2		2		6
6.	Իմաստային նորաբանություններ	2		2		6
7.	Նորաբանություններն իբրև խոսքի մասերի փոխակերպման և փոխանցման արդյունք	2		2		6
8	Հեղինակային նորաբանությունների ուսումնասիրություն	2		2		6

⁶ Նման է օրացուցային պլանին:

9.	Ժամանակակից նորակազմությունների իմաստային, կառուցվածքային և հնչյունային առանձնահատկությունները	2		2		6
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		20		16		56

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Մ. Աբեղյան, Երկեր, հ. Զ	1974
2.	Ս. Աբրահամյան, Ներածություն/Հայոց լեզվի զարգացումը սովետական շրջանում	1973
3.	Թ.Ղարագյուլյան, Դիպլոմատիկ և պոետիկալ բառերը ժամանակակից հայերենի բառաստեղծական համակարգում, ԼՈՀ, է. 7-րդ	1983
4.	Ա.Մարտիրոսյան, Արդի հայերենի նորաբանությունների բառակազմական կադապարները	2007
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Ա. Մուրվալյան, Հայոց լեզվի բառային կազմը	1955
2.	Գ. Զահուկյան, Ժամանակակից հայերենի տեսության հիմունքները	1974
3.	Ս. Էլոյան, Արդի հայերենի նորաբանությունների բառարան	2002

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ

12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁷
1.	Բառապաշարի մասին գիտական քննարկումների վերլուծություն	Բառապաշարի զարգացման առանձնահատկությունները	4	ՊԳ 1, 2
2.	Հնաբանություններ և նորաբանություններ	Հնաբանությունների և նորաբանությունների	2	ՊԳ 1, 2,3

⁷ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, որ.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

		ուսումնասիրման շրջանակները		
	Նորաբանությունները՝ որպես կենդանի լեզվի բառապաշարային տեղաշարժի արտահայտչամիջոցներ	Լեզվաբանական դիտարկումներ «նորաբանություն» հասկացության վերաբերյալ	2	
3.	Նորաբանությունների կառուցվածքային և ներքերականական առանձնահատկությունները	Լեզվական միավորների՝ բառերի կառուցվածքային, ներքին շարահյուսական առանձնահատկությունները	2	ՊԳ 3, 4
4.	Գիտական և գեղարվեստական նորաբանությունների ձևային և իմաստային համեմատություններ	Նորաբանությունների արտահայտության ոլորտները, բառերի ձևային և իմաստային համեմատություններ	2	ՊԳ 3, 4
5.	Հեղինակային նորաբանությունները հայերենի զարգացման տարբեր շրջաններում: Դիպվածային բառեր	Նորաբանությունները լեզվի զարգացման տարբեր շրջաններում	2	ՊԳ 3, 4
6.	Իմաստային նորաբանություններ	Իմաստային նորաբանություններ	2	ՊԳ 3, 4
7.	Նորաբանություններն իբրև խոսքի մասերի փոխակերպման և փոխանցման արդյունք	Նորաբանությունների փոխակերպման առանձնահատկությունները	2	ՊԳ 3, 4
8.	Հեղինակային նորաբանությունների ուսումնասիրություն	Հեղինակային նորաբանությունները Նարեկացու և Պ. Սևակի մոտ	2	ՊԳ 3, 4
9.	Ժամանակակից նորակազմությունների իմաստային, կառուցվածքային և հնչյունային առանձնահատկությունները	Ժամանակակից նորակազմությունների իմաստային, կառուցվածքային և հնչյունային առանձնահատկությունները	2	ՊԳ 3, 4

12.2. Գործնական աշխատանքների ուսումնասիրողական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Ստուգման ձևը	Գրականություն ⁸
1.	Նորաբանությունների մասին գիտական քննարկումների վերլուծություն	Բառապաշարի զարգացման առանձնահատկությունները	1	բանավոր	ՊԳ 1, 2
2.	Նորաբանություններ և նորակազմություններ	Հնաբանությունների և նորաբանությունների ուսումնասիրման շրջանակները	1	բանավոր	ՊԳ 1, 2,3
3.	Նորաբանությունների կառուցվածքային և ներքերականական առանձնահատկությունները	Լեզվաբանական դիտարկումներ «նորաբանություն» հասկացության վերաբերյալ	2	բանավոր	ՊԳ 3, 4
4.	Գիտական և գեղարվեստական նորաբանությունների ձևային և իմաստային համեմատություններ	Լեզվական միավորների՝ բառերի կառուցվածքային, ներքին շարահյուսական առանձնահատկությունները	2	բանավոր	ՊԳ 3, 4
5.	Հեղինակային նորաբանությունները հայերենի զարգացման տարբեր շրջաններում: Դիպվածային բառեր	Նորաբանությունների արտահայտության ոլորտները, բառերի ձևային և իմաստային համեմատություններ	2	բանավոր	ՊԳ 3, 4
6.	Իմաստային նորաբանություններ	Նորաբանությունները լեզվի զարգացման տարբեր շրջաններում	2	բանավոր	ՊԳ 3, 4

⁸ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

7.	Նորաբանություններն իբրև խոսքի մասերի փոխակերպման և փոխանցման արդյունք	Իմաստային նորաբանություններ	2	բանավոր	ՊԳ 3, 4
8.	Հեղինակային նորաբանությունների ուսումնասիրություն	Նորաբանությունների փոխակերպման առանձնահատկությունները	2	բանավոր	ՊԳ 3, 4
9	Ժամանակակից նորակազմությունների իմաստային, կառուցվածքային և հնչյունային առանձնահատկությունները	Հեղինակային նորաբանությունները՝ Նարեկացու և Պ. Սևակի մոտ	2	բանավոր	ՊԳ 3, 4

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ⁹	Ներկայացման ժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Նորակազմությունները Վահագն Դավթյանի ստեղծագործություններում	Բառաբարդմամբ պայմանավորված նորաբանությունները	ռեֆերատ	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2
2.	Նորակազմությունները Առաքել Սյունեցու ստեղծագործություններում	Բառաբարդմամբ և ածանցմամբ պայմանավորված նորակազմություններ	ռեֆերատ	2 շաբաթ		ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2
3.	Նորակազմությունները Պետրոս Հոկտանյանի ստեղծագործություններում	Բառաբարդմամբ և ածանցմամբ պայմանավորված նորակազմություններ	ռեֆերատ	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2
4.	Նորակազմությունները ժամանակակից հեղինակների ստեղծագործություններում	Իմաստային նորակազմությունները ժամանակակից հեղինակների ստեղծագործություններում	ռեֆերատ	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2

⁹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը:

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

5.	Նորակազմությունների առանձնահատկությունները	Կառուցվածքային և հնչյունային առանձնահատկությունները նորակազմություններում	ռեֆերատ	2 շաբաթ	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 2, 3, 4, ԼԳ 1, 2
----	--	---	---------	---------	-----------------	------------------------

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում¹¹

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Համակարգիչ, Էկրան, պրոյեկտոր
Նյութեր լաբորատոր աշխատանքների համար	
Սարքեր, սարքավորումներ	
Համակարգչային ծրագրեր	Microsoft Word

¹¹ Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար:

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹²:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ընթացքում ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող 2 ընթացիկ ստուգումների և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:¹³

¹²«Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

¹³ Կիրառվում է կա՛մ առաջին, կա՛մ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

14.3. Հարցաշար (ըստ ծրագրի)

1. Ներկայացնել 5 նորաբանության տոհմաձառ:
2. Բառապաշարը՝ իբրև լեզվի փոփոխական համակարգ
3. Նորաբանությունների մասին ուսմունքը հայ հին լեզվաբանության մեջ
4. Նորաբանությունների մասին ուսմունքը արդի հայ լեզվաբանության մեջ
5. Նորաբանությունների մասին ուսմունքը արտասահմանյան լեզվաբանության մեջ
6. Նորաբանությունը՝ իբրև լեզվական միավոր
7. Նորակազմություններ
8. Նորաբանությունների բառակազմական առանձնահատկությունները
9. Նորաբանությունների քերականական առանձնահատկությունները
10. Նորաբանությունների ոճական առանձնահատկությունները
11. Իմաստային նորաբանություններ
12. Դիպլոմատիկ բառեր
13. Հեղինակային նորաբանություններ
14. Հայ բառաստեղծ հեղինակները
15. Միջինհայերենյան նորաբանություններ
16. Արևելահայ գրական լեզվի նորաբանություններ
17. Արևմտահայ գրական լեզվի նորաբանություններ
18. Նորաբանությունների թարգմանության տեսությունը
19. Գրաբարյան նորաբանություններ
20. Գիտական նորաբանություններ
21. Վարչական նորաբանություններ

(1-ին ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 6-րդ շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

- Ներկայացնել 5 նորաբանության տոհմաձառ:
- Բառապաշարը՝ իբրև լեզվի փոփոխական համակարգ
- Նորաբանությունների մասին ուսմունքը հայ հին լեզվաբանության մեջ
- Նորաբանությունների մասին ուսմունքը արդի հայ լեզվաբանության մեջ
- Նորաբանությունների մասին ուսմունքը արտասահմանյան լեզվաբանության մեջ
- Նորաբանությունը՝ իբրև լեզվական միավոր
- Նորակազմություններ
- Նորաբանությունների բառակազմական առանձնահատկությունները
- Նորաբանությունների քերականական առանձնահատկությունները

(2-րդ ընթացիկ ստուգում (կիսամյակի 12-րդ շաբաթվա ընթացքում)

▪ Ընդգրկված հարցեր.

- Իմաստային նորաբանություններ
- Դիպլոմատիկա
- Հեղինակային նորաբանություններ
- Հայ բառաստեղծ հեղինակները
- Միջինհայերենյան նորաբանություններ
- Արևելահայ գրական լեզվի նորաբանություններ
- Արևմտահայ գրական լեզվի նորաբանություններ
- Նորաբանությունների թարգմանության տեսությունը
- Գրաբարյան նորաբանություններ
- Գիտական նորաբանություններ
- Վարչական նորաբանություններ

14.4. Գնահատման չափանիշները¹⁴.

- Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ժամանակ՝ բանավոր հարցման, ինքնուրույն աշխատանքի, գրավոր աշխատանքների միջոցով և ընթացիկ ստուգման ժամանակ:
- Գործնական աշխատանքները՝ երկու հարցում՝ 20-ական միավոր գնահատմամբ:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:

¹⁴ Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	011401.00.7 Մասնագիտական մանկավարժություն <i>/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/</i>
Կրթական ծրագիր`	011401.19.7 Հայոց լեզու և գրականություն <i>/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/</i>
Որակավորման աստիճան`	մանկավարժության մագիստրոս <i>/բակալավր, մագիստրատուրա/</i>

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/մ -039 «ԲԱՌԱՊԱՇԱՐ: ԲԱՌԱՊԱՇԱՐԱՐԱՅԻՆ ՏԵՂԱՇԱՐԺԵՐԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ՀԱՅԵՐԵՆՈՒՄ»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	3 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	1-ին տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	36	Դասախոսություն	20
			Գործնական աշխատանք	16
	Ինքնուրույն	54		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաք			
Դասընթացի նպատակը	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Նորաբանության զարգացման օրինաչափությունների վերաբերյալ գիտելիքների փոխանցում ուսանողներին: ▪ Նորաբանության շրջանակներում հմտությունների և կարողությունների ձևավորում ուսանողների մոտ: ▪ Նորաբանության, արդիական մեթոդների, լեզվական միավորների՝ բառերի կառուցվածքային, իմաստաբանական և ստուգաբանական առանձնահատկությունների համեմատության և վերլուծելու ունակությունների ձեռքբերում ուսանողների կողմից: ▪ Լեզվի բառապաշարային խնդիրները վերլուծելու կարողությունների ձևավորում տարբեր իրավիճակներում: 			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <ul style="list-style-type: none"> • իմանա ներածական գիտելիքներ նորաբանության՝ իբրև նոր լեզվական միավորի ձևավորման և զարգացման օրինաչափությունները • իմանա նորաբանության շրջանակներում կիրառվող արդիական մեթոդական հիմքները • կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում, • տիրապետի լեզվական միավորի՝ բառերի կառուցվածքային, իմաստաբանական և ծագումնաբանական առանձնահատկություններին, • կարողանա իրականացնել հետազոտական գործունեություն, ինքնուրույն վերլուծել լեզվական իրողությունները, կատարել ճիշտ եզրահանգումներ: 			

<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>Թեմա 1.</i> Բառապաշարի մասին գիտական քննարկումների վերլուծություն</p> <p><i>Թեմա 2.</i> Հնարանություններ և նորաբանություններ</p> <p><i>Թեմա 3.</i> Նորաբանությունները՝ որպես կենդանի լեզվի բառապաշարային տեղաշարժի արտահայտչամիջոցներ</p> <p><i>Թեմա 4.</i> Նորաբանությունների կառուցվածքային և ներքերականական առանձնահատկությունները</p> <p><i>Թեմա 5.</i> Գիտական և գեղարվեստական նորաբանությունների ձևային և իմաստային համեմատություններ</p> <p><i>Թեմա 6.</i> Հեղինակային նորաբանությունները հայերենի զարգացման տարբեր շրջաններում: Դիպլաձային բառեր</p> <p><i>Թեմա 7.</i> Իմաստային նորաբանություններ</p> <p><i>Թեմա 8.</i> Նորաբանություններն իբրև խոսքի մասերի փոխակերպման և փոխանցման արդյունք</p> <p><i>Թեմա 9.</i> Հեղինակային նորաբանությունների ուսումնասիրություն</p> <p><i>Թեմա 10.</i> Ժամանակակից նորակազմությունների իմաստային, կառուցվածքային և հնչյունային առանձնահատկությունները</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ժամանակ՝ բանավոր հարցման, ինքնուրույն աշխատանքի, գրավոր աշխատանքների միջոցով և ընթացիկ ստուգման ժամանակ: ▪ Գործնական աշխատանքները՝ երկու հարցում՝ 20-ական միավոր գնահատմամբ: ▪ Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:
<p>Գրականություն</p>	<p><i>Պարտադիր՝</i> Մ. Աբեղյան, Երկեր, հ. Զ Ս. Աբրահամյան, Ներածություն/Հայոց լեզվի զարգացումը սովետական շրջանում Թ.Ղարազյուլյան, Դիպլաձային և պոտենցիալ բառերը ժամանակակից հայերենի բառաստեղծական համակարգում, ԼՈՀ, է. 7-րդ Ա.Սարտիրոսյան, Արդի հայերենի նորաբանությունների բառակազմական կաղապարները</p> <p><i>Լրացուցիչ՝</i> Ա. Մուրվալյան, Հայոց լեզվի բառային կազմը Գ. Զահուկյան, Ժամանակակից հայերենի տեսության հիմունքները Ս. Էլոյան, Արդի հայերենի նորաբանությունների բառարան</p>